

ՊԱՅՄԱՆՔ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԿԱՆՈՒՄ
Տարեկան Վեցամսեայ
դ. Պայման 6 մէկտ 3 մէկ.
Գումարաց » 7 » 3 1/2 »

10 ՓԱՐՍՅ 0 Դ Ա Գ Ի Դ 10 ՓԱՐՍՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ
ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ վերաբերեալ որ եւ
նամակ եւ գրութիւն պէտք է ուղղել
ստ. Տեղիւն-Խմբագիր Կ. Պոլիս Մեր-
նան չարքը Բիւշտի ԷՃ. Խան Երկրորդ
յարկ քիւ 19:

Direction du journal arménien
HAIRÉNIK CONSTANTINOPLE
Mérđjan Ruchdi effendi Han No-19

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Gérant-Responsable
M. MELIKIAN

Ա.Զ.Դ. — Երեք օր ետքը փնտրուած «Հայրենիք»-ի իւրաքանչիւր թերթը յետ այսօրիկ 20 փարսյի պիտի վաճառուի:

ՏՄԱՆԵՒՈՒԹԵՐՈՐԴ ՏՄԱՐԻ—ԹԻԻ 2229 ՇԱՐԱԹ 7 ՄԱՐՏ 1887 (Ն.Տ.) 19 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ի Տ Ա Լ Ի Ա

Իտալիա, այս պահուս, զբաղած չէ միայն այն դժուարութեամբ, զոր կը կրէ կառավարութիւն մը և մեծամասնութիւն մը կազմելու մասին, այլ նախաբարական խնդրոյն հետ կապուած է նաև ուրիշ խնդիր մը, այն է՝ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ կնքեալ դաշնակցութիւնը նորոգելու խնդիրն: Ոչ ճշդիւ գիտցուած է թէ ի՞նչ բանի մէջ կը կայանար այս դաշնակցութիւնը, և ոչ ալ հասարակութիւնը սահմանուած է շատ բան զիտնալու այն պայմաններուն վրայ, որովք պիտի յերկարաձգի այն: Նախնական համաձայնութիւնն, որ 1882ի առաջին ամսոց մէջ կնքուած լինել կերելի, յաջորդ տարին միայն պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ հասարակութեան, երբ արտաքին աշխարհավարութեան վերայ բացուած վիճարանութեան մ'առիւթիւ, Պ. Մանչինի հաստատեց դաշնագրի մը գոյութիւնը, որոյ սակայն ի վեր չէր հաներ պայմանները: Ճշմարտանքը սկսելով, պարագայ չէր դադրեր տարօրինակ լինելէ: Իտալական Սահմանադրութիւնն ի դուր կը ճանչէ այն իրաւունքն, զոր ունի թագաւորը դաշնագրեր կնքելու և մինչև իսկ ժողովոց հաւանութիւնն զանց առնելու, երբ այս դաշնագիրը որ և է բեռ չէր աւելցնէր երկամիջ վրայ, կամ որ և է փոփոխութիւն չէր մտցնէր թագաւորութեան երկրին մէջ: Մարդ չկրնար ըմբռնել թէ սահմանափակ միապետութեան մը մէջ, երկրին ճակատագրին իսկ վնասող դաշնագիր մը ինչպէս կրնայ առանց իւր հաւանութեան կամ յանգէտս իւր կնքուիլ:

Ասոր փոխարէն, ճշմարտ է ըսել, թէ մեր մտաց ներկայացող կասկածն ուրիշ բան չէ եթէ ոչ որ և է ծածուկ դաշնագրի մը և դաշնագրոց մէջ որ և է ծածուկ պայմանի մը ջնջումն: Ինչ որ ալ լինի այս դժուարութիւն, պէտք է խոստովանել թէ յիշեալ դաշնակցութիւնն չկա-

տարեց ինչ որ Իտալացիք կ'աւելցնէին անկէ: Այնպիսի պահուս մը կապուած էր, յորում Իտալիա շատ օրս ունէր Ֆրանսայի դէմ, Թունիզի արշաւանաց պատճառաւ, և կ'երեւակայէր թէ մեր կողմէ նոր մըրցութիւններ, կամ մինչև իսկ ձեռնարկներ պիտի ունենար վախճալու: Ուստի, Հռոմի մէջ կրկնապէս բարեբաղդ կ'ըլլային զերեւել, հզօր դաշնակցաց կողմէ զինքնան պաշտպանեալ տեսնելով որ և է յարձակման դէմ, և իրերս երրորդ մ'ընդունուելով երկու մեծ կայսրութեանց դաշնակցութեան մէջ: Այնուհետեւ իրերը փոփոխեցան, Իտալացիք Ֆրանսայի երկրակալական ձգտմանց հաւատալէ դադրեցան, և հողային նախանձորութիւնք երբ միանգամ դադրեցան, երկու ժողովուրդք բարի դրացնութեան և համակրութեան վաղեմի աւանդութիւնները նորոգեցին: Ընդհակառակն, իրենց դաշնակցաց նկատմամբ, առաւել յուսալիարութիւններ կրեցին: Աւստրիոյ կայսրը, կարծելով որ չէր կարող Իտալիոյ արքունեաց այցելութեան երթալ առանց իւր յարգանքը մատուցանելու Վատիկանի, և միւս կողմէ գիտնալով որ Վատիկանէն չպիտի ընդունուէր, եթէ իւր այցելութիւնն արքունիքէն սկըսէր, Աւստրիոյ կայսրը, կ'ըսէր, չկրցաւ Ումպիլթիոյ թագաւորին վերադարձնել այն այցելութիւնը, զոր ընդունած էր անկէ, և այսպէս վերադարձը իտալական անձնատիրութիւնն: Նոյնպէս ըստոյդ է թէ, գերմանական աշխարհավարութեան կողմէ վերջերս Հռոմից քահանայապետին եղած զինուորները մտահոգութիւններ վարթուցած են յանկոյս Ալպիան լեռանց: Անկարելի է իւրովի չհարցնել թէ, արդեօք նախարարապետն, (Պիլմարք իշխանն), որքան ալ նուազ պահանջն զոյս իւր քաղաքական հաշիւներն, վերջապէս օր մը չալիտի պահանջէ Ս. Ալթուոյն արդի սպառնութեանց ընդարձակումը: Արդ, գիտենք թէ Իտալացիք որքան գիւրաւ կը բորբոքեն այնպիսի խնդրոյ մը վրայ, որ այնքան մօտէն կը դաշի սպառնութեան անկախութեան,

վնասակարութեան և արժանապատուութեան:

Ահա այս պայմանաց մէջ կը ներկայանայ այսօր 1882ի դաշնագրին նորոգումն, բայց կը սըխալենք եթէ զայս միայն համարենք տալնապէս պատճառն: Այս խնդրոյն, ինչպէս անհերկայ պահուս ընդհանուր աշխարհավարութեան վերաբերեալ բոլոր խնդրոց վրայ կ'իշխէ այն վրդովումն, զոր նորագոյն դէպքեր ձգեցին եւրոպիոյ մեծ տէրութեանց յարաբերութեանց մէջ: Եթէ 1882ին Իտալիա կապուած էր Գերմանիոյ և Աւստրիոյ հետ, երկու կայսրութեանց դաշնակցութիւնն, երկու տարի վերջն, աւելի մեծ տէրութեան մը հաւանութիւնն ընդունած էր, Ռուսիա, Սքիէնէվիճի տեսակցութեանէն յետոյ, այդ դաշնակցութեան մէջ մտած էր: Այս նոր համաձայնութեան նպատակն էր Պալմանաց մէջ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ նախանձորութիւնն ամփոքել, զանոնք իրարմէ բաժնող խնդրոց յետաձգման չնորհիւ: Յետաձգումը, դժբաղդաբար, երկարատեւ չտեւեց: Քրէմլէրի մէջ նոր տեսակցութեան մը գրեթէ մէկ ամիս յետոյ, կը ծագէր Ռուսիոյ ապստամբութիւնն, յետոյ եկաւ պատերազմն ընդ մէջ Սերպաց և Պուլկարաց, ապա Ալեքսանդր իշխանին գահնկեցութիւնն, առեւանգումն, և վերջապէս կամաւ հրաժարումն, Քուպարս զօրավարին պաշտօնն և Վառնայի առջև ռուսական մարտանաւուց ներկայութիւնն, Պատուիրակութեանց յանձնախմբին առջև Քալնոքի կոմսին բանախօսութիւնն, ի մի բան, ամբողջ կարգ մ'ըղելութիւններ, չըսենք զայրացուցին, զէթ զարթուցին Աւստրո-ռուսական հակառակութիւնն, և հետեւապէս խիստ փորձանքի մ'ենթարկեցին երկու կայսրութեանց դաշնակցութիւնն: Սակայն այս դաշնակցութիւնն ևս առաւել վճռական հարուած մը ընդունելու սահմանուած էր: Պատերազմական զրոյցներն ու պատրաստութիւններն, որք միտքերն այնքան սաստկապէս յուզեցին յընթաց վերջին երկու ամսոց, արտաքուստ թէ իւր նուազ երեւութական, նուազ տեսանելի, բայց ինքնբոլոր

իրական և խորին դժգոհում մը ձգեցին միջազգային յարաբերութեանց մէջ: Ռուսիա յանկարծ խորհեցաւ թէ իրեն համար ուրիշ խնդիրներ կային ի վտանգի քան արեւելեան խնդիրը: Այս վերջինը կրնար սպասել, մինչդեռ եւրոպիոյ արեւմտեան կողմն զինեալ կուլ մը ի վտանգի կրնար գնել տէրութեանց հաւասարակշռութիւնն, և հետեւապէս մէկուսացեալ թողուլ զՌուսիա, իւր առանձնական ուժերուն յանձնուած, այսուհետեւ անհակադիւ զինուորական մեծ տէրութեան մը հանդէպ:

Այս անգամ երկու կայսրութեանց դաշնակցութիւնն լուծուած էր: Այն օրէն սկսեալ յորում Ռուսիա կ'ըմբռնէր թէ իւր ապահովութեան շահերն համարալի կ'ընէին զինքն Ֆրանսական զօրութեանց ամբողջութեան պահպանման, և այն օրէն յորում ըստ այնմ չէզոքութեան դիրք մը կը բռնէր և իւր շարժմանց աղաւթութիւնը կը վերապահէր, այն օրէն սկսեալ, Պիլմարք իշխանն տեսաւ որ նորէն իւր առջեւ կեցնէր այն խնդիրը, զոր Սքիէնէվիճի մէջ լուծած կը կարծէր: Ռուսիա անգամ մ'ևս խոյս կուտար նորա ազդեցութեանէն, նորա գործողութեանէն, և հարկ պիտի լինէր հողալ այն հարկերն, զորս եւրոպիոյ քաղաքական քաղաքին այս յանկարծական փոփոխութիւնը կ'ստեղծէր: Չենք կրնար մեղադրել ականաւոր պետական մարդն, այնպիսի վտանգներու առաջն առնուլ ուղեւուն համար, որք երեւակայական կ'երեւին մեզ: Իրաւունք ունի, եթէ հաճոյ լինի իրեն, տարակուսանաց ներքեւ ձգելու Ֆրանսայի խաղաղասէր ձգտումներն և Վոթի կողմէ ինքզինք սպառնացեալ կարծելու: Իրաւունք ունի չտեսնելու թէ կուռոյ որ և է իրական պատճառ չկայ ընդ մէջ Գերմանիոյ և Չարին, և աչքերը մտահոգութեամբ վէսթիւլ (Բոռնիոյ սահմանադրութիւն) դարձնելու: Իրաւունք ունի Ռուսիոյ կայսրութեան և Ֆրանսական հանրապետութեան յարաբերական կացութիւնը չճանչելու և սպառնահան դաշնակցութեան մը վախնալու հոն ուր չկայ և չկրնար

լինել, բայց միայն չափուց համարախոսութիւն մը: Ի մի բան, իրաւունք ունի ամեն ինչ նախատեսելու, ամեն ինչ ենթադրելու, և ամեն դէպքի առջեւ պատրաստ կենալու: Այս անխնայ նախատեսութիւն, բան մը դիպուածին չյանձնելու այս փոյթն՝ զօրութիւնն է այն պետական մարդուն, զորմէ կը խօսինք իւր առաւելութիւնն է այս, և այս իսկ է որ խորհել կուտայ մեզ թէ իտալիոյ հետ Աւստրո-գերմանական դաշնակցութեան նորոգումը մասնաւորապէս իւր ուշագրութիւնը գրաւած պէտք է լինի: Հարկ կը լինի չճանչել զՊ. Պիզմարը, ինչպէս կը ճանչէ դայն այսօր Եւրոպա, չենթադրելու համար թէ աշխատած է, կամ, եթէ դաշնագիրը չէ կնքուած, այս պահուս կ'աշխատի առաւել քան երբէք անձկապէս կապել զիտալիա երկու կայսրութեանց ճակատագրին, և այդ կերպով երաշխաւորութիւն մ'ենս տեղծել իրեն՝ այն պատահականութեանց դէմ, յորոց կը վախնայ: Յարենք թէ, վստահ է այս ձեռնարկին մէջ իրեն օժանդակ գտնել Ռուսիայի զօրավարին հանրածանօթ միտումներն և այն դիւթիւ աղբիւրներէն, զոր միշտ ի դորձ պիտի դնեն իտալական ժողովրդեան վրայ՝ իւր ցեղաբանական պահանջմանց տրուած դոհացումներն:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սէլամըքի արարողութիւնն Համիտիէ միլիթին մէջ կատարուեցաւ երէկ մեծ շքով: Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ անգլիական և իտալական դեսպանք իրենց տիկնանց հետ, ինչպէս նաև Ֆրանսական դեսպանատան ղինւորական կցորդ Պ. Բաֆարէլլի այն հանդէսը տեսնելու եկած են, իւր սենեկապետներէն Բաղիպ պէյի միջոցաւ իւր սղոյններն հաղորդեց նոցա:

—Վանայ նորընտիր կուսակալ Խալիլ փաշա այսօր մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի յիւր պաշտօնատեղին:

—Ծխախոտի Բէթիլ վարչութեան տնօրէն Պ. Օպուանայ, Սամսոնի Բէթիլ ճիւղին վիճակը քննելու համար, այսօր նոյն քաղաքը պիտի ուղեւորի:

—Կը յիշեն ընթերցողք, թէ Մահալաթի ընկերութեան Միտիլլի շողենաւն, Սէլանիկի կողմերը խրելով, բոլորովին ընկղմած էր:

Թարիդ կը ծանուցանէ թէ, յիշեալ շողենաւուն հրամանատարն, Մուսթաֆա նաւապետ ծովային գործոց պաշտօնատան մէջ կազմեալ յատուկ յանձնախմբի մ'առջեւ հարցաքննուելով, յանցաւոր դատուել է եւ նաւապետութեան աստիճանն վրայէն առնուելով, դատական իշխանութեան յանձնուել է որ

ձեռնհաս դատարանին առջեւ դատուի: Դատական իշխանութիւնն ալ հարկ եղած պաշտօնագրերը խնդրել է ծովային գործոց նախարարութիւնէն, եւ երբ այս պաշտօնագրեր հասնին, հրապարակային դատաւարանը պիտի սկսի:

—Հեռագիրը կը ծանուցանեն թէ երեքշաբթի օր Քաթանի մէջ քօլէրայի երեք դէպք տեղի ունեցեր է և մէկ մահ, իսկ երկուշաբթի օր չորս դէպք և մէկ մահ տեղի ունեցեր են:

—Բէթիլ արտաքին առեւտուրի ճիւղին տնօրէն Պ. Պօլ ճամբուել է 25,000 ֆրանք իւր տուգանք վճարուելով անոր:

—Բէթիլ ընդհանուր տնօրէն Պ. Օպուանո մայրաքաղաքէս կը մեկնի այսօր ի Սամսոն, տեղւոյն ծխախոտի մշակողաց և Բէթիլ մէջ ծագած վէճը քննելու համար: Քիչ ժամանակէն մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ:

—Աւստրիոյ կառավարութիւնը կուզէ ապացուցանել թէ 52 1/2 միլիոն ֆիօրինը զոր Պատուիրակութեանց ժողովէն խնդրեց, ոչինչի համար չէ եղեր:

Ձինուորական պատրաստութիւնը ի Կալիցիա այնքան փութով առաջ կը տարուին որ կարծես վաղը պատերազմ մը պիտի ծագի ի մէջ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ: Եւ սակայն Քալնօքի կոմսը դեռ մի քանի օր առաջ կը վստահացնէր թէ սոյն երկու տէրութեանց յարաբերութիւնը յոյժ բարեկամական են: Վիէնայի լըրադիքը մինչև իսկ կը կարծեն թէ Վիէնայի Ռուսական դեսպան Լօպանօֆ իշխանին ի Բեղլըսպուրկ ուղեւորութիւնը նպատակ ունի Աւստրո-Ռուսական համաձայնութիւն մը յառաջ բերելու առկա մնացած խնդիրները կարգադրելու համար:

Պ. տը Կիրսի բերանն համարուող Նօւ լրագիրն ալ ամեն ինչ վարդապոյն կը ներկայացնէ:

Իսկ Աւստրիա պատերազմի կը պատրաստուի, ինչպէս կը տեսնուի Տէպա լրագրին տեղեկութիւններէն, զորս վերը հրատարակեցինք:

Կալիցիոյ նահանգը Ռուսական լրտեսներով լեցուն է: Շարլը-Լուի Արշիդքսին երկաթուղոյ գործաւորներէն երկու հոգի իւր Ռուսական լրտես բռնուելէ վերջը ծալտեալ Ռուս լրտես մ'ալ երեւան ելեր է որ Աւստրիոյ պատրաստութեանց վրայ տեղեկութիւններ կուտայ եղեր ի Բեղլըսպուրկ:

Ռուսիա իւր սահմանադրուելը կատարուած սոյն դէպքերուն տեղեկանալով, բնական է որ ինքն ալ անգործ չմնայ: Ուստի ահագին պատրաստութիւն կը տեսնէ:

Բեղլըսպուրկէն հասած ուրիշ լուր մ'ալ զոր Ստանտարտ հրատարակեց, այն է՝ Ներքին գործոց նախարար Թօլսթոյ կոմսին հրաժարումը, ոչնուաղ խռովի է: Եթէ ինքնութիւզ զօրավարը Ներքին գործոց նախարար

անուանի ինչպէս անուանեցաւ 1881-1882ին, պրոտերազմի երեւոյթք աւելի պիտի զօրանան:

Հալաս մի քանի օր առաջ ծանոց թէ Աւստրիա Կալիցիոյ մէջ զինւորական պատրաստութիւններ կը տեսնէ:

Այս մասին Տէպա լրագրին հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն:

Պէրլին 11 մարտ. — Թէ և Ռուսիոյ և Աւստրիոյ մէջ մերձեցման փորձերու վրայ շատ կը խօսուի և Լօպանօֆ իշխանին ճամբորդութիւնը այս զրոյցներուն մօտ է, սակայն արժան կը դատուի հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդել ձեզ ի մասին Աւստրիոյ ի Կալիցիա պատրաստութեանց:

Ի Լէմպէրկ հիւղակներ շինուած են 70000 հոգի պատասպարելու համար: Ի Սթանիշլավօֆ 150000 հոգիի համար ուտեստ պիտի ամբարուի մինչև մայիս 15: Ի Թարնօիօլ հունդարական երկու դուռն ձիաւոր զօրք կը դառնուին:

Ջօրայ համախմբութիւնը այնպիսի կերպով մը կարգաւորեալ են որ բանակաւորները Փրէքմիլ և Սթանիշլավօֆ կը դառնան: Ջօրագունքը այնպէս կազմակերպեալ են որ Սլավ դուռները (մասնաւորապէս Բօլճիւացիք և Բիւթէնք) առաջին դիմ, և Հունգարացիք երկրորդ գծին վրայ կը դառնան:

Վէսթիլի և շրջակայից անցքերը գոցելու համար պատրաստութիւնք եղած են:

Նիս 11 մարտ. — Երկրաշարժի նոր ցնցում մը տեղի ունեցաւ ժամը 2ը 50 անցած, միշտ հիւսիսային արեւելեան կողմէն ի հարաւային արեւմուտս:

Նիս 11 մարտ. — Կէս օրէն վերջը տեղի ունեցած ցնցումը վաղանցուկ յուզում միայն պատճառեց առանց վնասու:

Քան 11 մարտ. — Իտալիայէն հասած հեռագիրը կը ծանուցանեն թէ ցնցումը աւելի Վէնիցի միլի և Տիանօ Մարինայի մէջ ըզգացուել է:

Սրտայուզութիւն չկայ ընաւ: Տիներ 11 մարտ. — Երկրաշարժի ցնցում մը ստորերկրեայ աղաղակներով այսօր կէս օրէն վերջը ժամը 2ը 45 անցած ըզգացուեցաւ:

Չանդակատունք և ապակիները բաւական երեքացին:

Երէկ ժամը 3ին նոր ցնցումներ տեղի ունեցան յԱլէսիօ, Ալպէնկա, Օնէլի, Տիանօ-Մարինա, Մօրիա, Սան-Քրմօ, Նիս, Քան, Քիւնէօ և Մօնտօլի:

Արկած և նիւթական վնաս չըկայ, սակայն ժողովուրդը ահաբեկեալ են:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Փարիզ 17 մարտ
Օտար երկիրներէ Յրանսա

մուծուած արմախքէն յաւելուական տուրք առնուլ արամադրող օրինաց ծրագիրը քննելու համար, Մեքսիկոյին կողմէ ընտրեալ յանձնախումբն բոլորովին համաձայն է յիշեալ ծրագրին:

Մարսիլիայէն ուղղեալ հեռագրի մը նայելով, օրին դէշութեան պատճառաւ նաւահանդրստին երեւմուտքն դժուարացած է:

Բեղլըսպուրկ 17 մարտ
Վլադիմիր Մեծ դքսին ընդունելութեան ներկայ դռնը և հեղա երէկ Ջալն, որ քաջառողջ վիճակի մէջ կ'երևէր:

Հռոմ 17 մարտ
Հռոմի գերմանական դեսպան Պ. տը Քէօտէլ հրաժարական տրուաւ:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—
ՕՍՄ. ՔՕՆՍՈԼԻԴԵ
Երէկ երեկոյ գոց..... 15 3
Այս առաւօտ բաց... ք. 4. 15 1

—
ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՏԱՌԻԼԻԹԵ
Այս առաւօտ ք. 4. 38 26

—
ԲԱՃՆԵՏՈՍՄԻ
Թրամուկ..... ֆր. 280 —
Բումբիլ երկաթուղի... » 33 25

—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
Օսմանեան ոսկի..... զր. 100 —

—
20 ֆրանքնոց..... » 88 2
Անգլիական ոսկի..... 111 9
Բօլ Իմպերիալ..... 90 28
Քրիսթի..... 51 20
Բուսլի թղթագրամ..... 9 97
» արծաթ..... 78 —
Ֆիօրին..... — —
Մէքսիկա (տարք.)..... 107 32
Վեյնոց..... 102 35
Հինգնոց..... 102 35
Մէթալիք..... 99 —
Քառորդ..... 106 35
Մանր մէքսիկա..... 104 15
Թասվիյէ..... 20 20

ՉՄԻՒՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

4 մարտ
Այս տարի հոս անձրեւ չգալուն պատճառաւ, չըջալայքը սկսած է երաշտութիւնը տիրել. և այժմէն միզեղէնք և բանջարեղէնք չառ սուղ դնով կը վաճառուին: Անցեալ հինգշաբթի (իւտր. 26) Վսեմ. Վալիին հրամանաւ շուկաները գոցուեցան՝ և բոլոր հասարակութիւնը միաբանած Բակիւսի լեռը դնաց աղօթելու: Նոյնպէս կիրակի ցօրեկին Գեր. Առաջնորդն, միաբանութեամբ քահանայից և զրպրաց դասուն քաղաքէն կէս ժամ հեռի Ս. Նիկողայոսի ուխտատեղին դացին և հանդիսաւոր արարողութիւն կատարեցին ի ներկայութեան խուռն բաղմութեան, որ անձրեւ դալու համար ծնրադիր և դիւսարաց կաղօթէր:

ԻՆՔ ԵՄՈՒՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընդգծմ

Գիշական, Գաղղիական, Միզանց-
քաբորբոքային և այլ ավերող ի-
տեան հիւանդութեանց:

Գին 6 զր:

Սոյն գիրքն, որ Պօպանկան գրա-
տան կողմէ հրատարակուած է, իւր
տեսակին մէջ ցարդ հրատարակուած
գիրքերը կը գերազանցէ ոչ միայն
իւր այլազան պարունակութեամբ,
այլ ևս իւր գիրքի մանաւոր և յստակ
ոճովն ու լեզուովն:

Մասնաւորապէս կը խօսի մարդ-
կային մտաց, բարոյականին և մար-
մնոյն վրայ հեշտասիրութեան ըրած
ազդեցութեանց վրայ, ծննդական
գործարանաց վիրաբուժական ան-
դամազնութեան և կազմախօսու-
թեան վրայ, ամուսնական բնախօ-
սութեան, իւր արդիւններուն և
պարտականութեանց վրայ, գլխու-
թեան և իւր հետեւանաց՝ ջղային
և ծննդական տկարութեան, անմար-
տողութեան, ակոտորանոտութեան
(մէրաք) յիմարութեան, ծիւրական
ախտի (վէրէմ), յօդացաւորութեանց,
երազագործութեանց, սերմնային
տկարութեան, անկարողութեան, ամ
լուծեան և անոնց ընդհ. դարման-
ներուն վրայ, միզանցքաբորբոքային
մշտակութեան, կծկմանց, միզա-
կան փամփշտին գրգռութեան, ա-
մորձեաց այտման և յառաջագեղծի
(քէսթանէճիք) հիւանդութեանց ակ-
տանիշերուն և դարմաններուն վը-
րայ, ախրողիտեան (վէնէռիէն),
գաղղիական (սիֆիլիսիք) հիւանդու-
թեանց ակտանիշերուն և դարմա-
նին վրայ, անոնց սկզբնական և եր-
կրորդական հանգամանաց, սնդիկի
բարեկը և չարաչար գործածութեան
վրայ, ևւն. ևւն:

Կրթական վիճակ Մեր

Հայ վարժիչը և Կրթարանը

ի Կ. Պօլս

Գրեց. — Յ. ՈՍԿԱՆ

Կը ծախուի ի նպաստ Ազգ. Հի-
ւանդանոցի 5 դահեկան:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊՕՁԱՃԵԱՆ

(Չափազանքաւ եօգուշ, թիւ 56)

Մեծ Գանակութիւն

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԱԳՐՈՅ

Սոյն գրատունն այս անգամ փա-
րիղէն ընդունած է մեր ազգ. վար-
ժարանոց մէջ մուտ գտած ֆրան-
սերէն ամբողջ գասագրքերու մեծ
«մթերք» մը, որոյ մէջ կը գտնուին
մասնաւորապէս Լատուսի ամբողջ
գործերը, Պոլանցի «անճիան», ա-
տուէտան և ֆուանտինէ», քօնդէ
բառապօղ, Լաուիլէ Ժիլօրիի, Կէ-
ռարի և Պառլէի քերականութիւն-
ներն և անոնց բանալիները, Ապէ-
կօթիի Լէքթիւռ կուսութիւնները,
քօնդէ խոթօնիէդ, անֆանս, «ատուէ-
տան» (Տըլարապօ), Տէլէմար, չուա,
տը Լէքթիւռ (Տանիէ), Լէքթիւռ
կուսութիւն (Լըուուա), ֆապլը տը Լա-
ֆօնիէն ևւն. ևւն:

Գիները ԽԻՍՏ ԶԱՓԱՌՐ

Յրանսերէն և ամուսնիք չատ աժան
գիներով:

Սըքուլթէն Ժիլէսուլ գին զր. 3 1/2

» ինիլիւսլ » 3

Գաւառական յանձնարարութիւնը
փութով կը կատարուին:

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՐԱԼԻ ՍԻՐԱՔԱՅ

— 0 —

Եղեսից Առաջնորդ Գեր. Խորէն
Եպիսկ. Միթիարեանի սոյն խմատա-
սիրական երկն, ուղեւորութեանց
պատմութեամբ և փիլիսոփայական
խորհրդածութեամբ, հետաքրքրա-
շարժ և միանգամայն սրտաշարժ ու
ախորժելի գործ մ'է, ամեն մարդու
ընթերցանութեան արժանի: Տպա-
գրուած է Զմիւռնից Տէպէեան տը-
պարանը: Գինն է 8 զր:

ԿԵՆԱՅ ՊԱՅԲԱՆԵՐՆ

ԴԱՐԵՆՈՅԱՊԵՏՆ

Ժօրժ Օնէի սոյն հետաքրքրա-
շարժ և հրահանգիչ վէպն, զոր
թարգմանած է Բ. Մ. Պօպանկան
էֆէնտի և որ թերթ առ թերթ կը
հրատարակուէր, այժմ ամբողջացած
լինելով, առանձին հատոր մը կազ-
մած՝ կը վաճառուի ամէն Հայ գը-
րավաճառաց, ջրափաճառ Պօղոս և
Յակոբ աղայից քով, ինչպէս և Գը-
րաշարայ Լէի: Տպարանը, Պապը
Ալի փողոց թիւ 52:

Այժմ ինչպէս կանխաւ ծանուց-
ուած է, թերթ առ թերթ հրատա-
րակել սկսած է, Տիեզերահազակ
Ապէքսանդր Տիւմայի «Թաղուհայն
մանեակն» անուն մեծահաշակ վէպն,
որուն համար մեծանուն հեղինակն
ինք իսկ խոստովանած է թէ իւր
սքանչելի վէպերէն եթէ ոչ առաջին.
գէթ զլիսաւորներէն մին է: Աւելորդ է
ըսել թէ որքան բաժանորդաց թիւն
ստուարանայ, վէպին հրատարակու-
թիւնն ալ այնքան պիտի փութայ:

Զմիւռնից և Ռոստոյի մէջ
կը գտնուի նաեւ թէ Գարրնոյա-
պետ և թէ հրատարակութեան
(Թաղուհայն մանեակն) թերթե-
րէն. փափաքողք պէտք է գիմեն
Զմիւռնի Ս. Լֆ. Պ. Տէպէ-
րէճեանի Զուհաճի պէտէսթէնը, և
Ռոստոյի մէջ Ռուբէն Լֆ. Ս.
Գօլանճեանի:

ԽԱՌՆ ԵՄՈՒՇՆԵՐ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Գրեց. — Կիրակոս Ս. Ղազանճեան

Կը ծախուի 6 զր. ի ամեն հայ
գրավաճառաց քով:

ԿՐԹԱԿԱՆ-ԳՈՐԾ

Գրեց

Ս. ՅՈՒՆԱՆԵԱՆ

Կը գտնուի ջրափաճառ Պօղոս և
Յակոբ աղայից և բոլոր հայ գրա-
վաճառաց քով: Գինն է 5 դահն:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՅԱՅԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԵՐԿՐԱԶԱՓՈՒԹԻՒՆ

Աշխատասիրեաց
վաճան Ս. Հազարապետեան
Հետեւողութեամբ
Ժ. Տալէմի

Սոյն գատագիրքն, որ հանրա-
ծանօթ չափազանց կողմէ դեա-
հատուած է, ցարդ հրատարակուած
երկրաչափութեանց վրայ մեծ առա-
ւելութիւն ունի ոչ միայն իւր սահ-
մանայ ճշգրտութեամբ այլ ևս արուես-
տական բաւերու ընտրութեամբ:

Կեդրոնատեղին է Պօպանկան գը-
րատուն Չափազանքաւ եօգուշ թիւ
56:

Գին 8 դահեկան:

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆԱԿԱՐԳԻՆՈՅ

Կ. Պօլս թանկի Եօնի փողոց թիւ 56
ճիշդ, դիմ առ դիմ աղբիւրին
(Հաստատուել 1 օգոստոս 1885)

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի
նըղառեղէի վերաբերեալ ամեն
սեռակ ընտիր ապրանք փոքր
է մեծ քանակութեամբ, «օր-
նա քաւ» և թէ երաշխաւորեալ
վճարմունք կ'ԱՆԻՍԻԿ ևւն:

Մէլի Տէօդէ-ն

ՎԱՅՐԿԵՆԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՏԵՏՈՄՍԻ

Լաւ աղոյն քաւ թօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի թիւ 100
հատը 10 դահ. պէտք
ունեցողները պէտք է
գիմեն Գ. Պաղտատեան
տպարան, Յակոբեան խան
43 Կ. Պոլս:

Տէր ԵՒ ՏՆՈՐԷՆ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Կը պարապէր, յանկարծ իւր կոյր տէրը խորունկ և
յուսահատ հառաչանք մ'արձակելով,

«—Արեւ չկայ այլ եւս, ըսաւ, անանկ չէ՞,
Միքօ:

«—Ի՞նչ է ուրեմն այս լոյսը, յարեց գերին:

«—Արեւն լո՞ւն է, փութաց ըսել կոյրը:

«—Գիտե՛մ, պատասխանեց. միայն սա չափ կարող
եմ ըսել որ անոր ծագելու ատեն աշխատելու կեր-
թամ և մարը մոնելու ատեն հանգստանալու պէտքը
կ'ըզամ. սակայն այս կանթեղս առաւել օդատար
է ինձ, վասն զի ասիկայ է միայն որ իմ ազրատիկ
խրճիթը կը լուսաւորէ, և առանց որոյ անհնար էր
ինձ գիշերներն քնել իսկ ծառայել:

«Եւ իւր կանթեղը վեր բարձրացնելով՝

«—Ահա՛ իմ արեւս, կը պուար ինդալին:

«Հաղիւ թէ գերին իւր խօսքը վերջացուցեր
էր, կաղ մարդ մը վրայ հասաւ, որ երկու գաւա-
ղաններու զօրութեամբ կը քայլէր. այս մարդը ա-
նոնց խօսակցութեան հետաքրքրուելով քովերէն
մօտեցաւ:

«Եւ կարծելով թէ կոյրը ի ծնէ զրկուած էր
իւր տեսողութենէն և արեւին վրայ ծանօթութիւն
մ'առնելու կարօտ՝ իւր սպասաւորին օգնութեան
կ'սպասէր, այս վերջոյն տուած բացատրութիւնն
անբաւական համարելով,

«—Հարի՛կ, ըսաւ, արեւը կրակէ գունտ մ'է
միայն, որ ամեն օր սա ծովուն անդին ծայրէն ել-
նելով՝ ամեն իրիկուն մեր կողմէն լեռներուն վրայ

կը հանդիս, ա՛հ, որքան երջանիկ պիտի ըլլայիր ե-
թէ դու ալ կարող ըլլայիր տեսնել շարունակ այս
գործողութիւնն և ստուգել:

«Այն ատեն ձկնորս մը մէջ նետուեցաւ, որ իւր
զրադումն թողլով պահ մը անոնց քով եկեր էր:

«—Կերեւի թէ, ըսաւ, դուք ձեր կողմէն դուրս
ելած չէք ամենեւին, և եթէ քաղելու ոյժ ունե-
նայիք և այդ կողմէն միւս կողմերն ալ պարտելու
յոգնութեան յանձնառու ըլլայիք, անշուշտ պիտի
տեսնէիք որ արեւը չէ թէ այս լեռներուն վրայ
կ'իջնէ, այլ ամեն առաւօտ ծովէն կ'երնէ, և
երեկոյն նորէն զովանալու համար գրեթէ միեւնոյն
կերպով ծովը կը մտնէ. զոր հաղար անգամէ առե-
լի տեսնելու պատեհ հուծիւնն ունեցած եմ, նոյն իսկ
երբեմն մեր ծովեղերէն:

«Այս պահուս ինչպէս մենք, մեղի նման ուրիշ-
ներ և բաղմաթիւ կողմից ալ հոն խռնած էին, այս
խրատը ներհակ կարծեաց վախճանը տեսնելու
համար:

«Հնդկաստանցի ուղեւոր մ'ալ, որ նոյնպէս անկէ
կ'անցնէր, ձկնորսին այս առատորոց խօսքերը լը-
սելով,

«—Ձե՛ր բարեկամ, ըսաւ, չէ՞ մի հաւատար
տնոր գաւառացիներուն երբ կը պնդէ թէ արեւը
կրակէ գունտ մ'է. եթէ չեն գիտեր, թող ուրիշ
գիտցողք մը սորվին. արեւը Տեւթման է զոր մենք
կը պաշտենք. անիկայ ամեն օր իւր կառքը հեծած
երկնից երեսը կը պտըտի, ու Միքուա ըսուած ոսկի